

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ХАЛҚ ТАЪЛИМИ ВАЗИРЛИГИ

Муқимий номидаги Қўқон Давлат педагогика институти

Барча педагогик таълим ("Бакалавр")

йўналишлари учун.

МАКТАБЛАРНИ ЗАМОНАВИЙ ТЕХНИКА
ВОСИТАЛАРИ БИЛАН ЖИҲОЗЛАШ

Қўқон 2003 йил

Тузувчилар: Юсупов М.М.
- Умумий педагогика кафедраси уқитувчи.

МАКТАБЛАРНИ ЗАМОНАВИЙ ТЕХНИКА ВОСИТАЛАРИ БИЛАН ЖИҲОЗЛАШ

Р Е Ж А

1. Мактабларда таълим тарбия ишларини ташкил килиш
2. Мактабларни укув ва техникавий асосини мутсаҳкамлаш

Мактабларда таълим тарбия ишларини ташкил килиш

Таълим самарадорлиги-укитувчи меҳнатининг асосий мезони. У аниқ мақсад ва пухта режа натижасида юзага чиқади.

Педагогика тарихидан маълумки, таълим ҳеч қачон тарбиядан ажратиб текширилмаган.

Хозирги кунда ҳам таълим тарбия жараёни оммавий тусда олиб борилди. Бунда таълим жараёни уқитувчилар томонидан билим, иқтидор, қуникмаларини шакллантиришга қаратилган. Тарбия эса одам тарбияланганлигининг мезони сифатида шахсий хислатларини шакллантириш билан қаратилади.

Масалан: айрим мутахассислар билиш даражаси билан юқори туради, лекин тарбияланганлик маданияти шаклланмаган бўлади. Шу сабабли ана шу қаби муаммолар бугун бартараф этилади. Бугунги кундаги тараккиёт мамлакатимизда таркиб топган таълим тизимини ҳам ислох қилиш, уни юртимиздаги ҳал этилаётган ривожланиш масалалари томон буриш, таълим тизимининг келажакдаги тараккиёт йулини белгилаб олиш вазифасини илгари сурмоқда. Шу тариқа "Таълим тугрисидаги" янги қонун қабул қилинди.

Таълимнинг ташкил этишининг таълим жараёнида уқитувчи ва уқувчиларнинг маълум бир белгиланган тартибда амалга ошириладиган фаолиятини белгилайди. Таълимнинг ташкилий шакллари уқитувчи ва уқувчининг ҳамжихатликдаги фаолиятини аниқлаб беради, оммавий таълим ва алоҳида ҳолдаги таълимнинг нисбатларини белгилайди.

Таълимнинг ташкилий шаклда дарс давомида уқув машғулотлари уқитувчининг раҳбарлигида, бир хил ёшдаги ва маълум муддат мобайнидаги тайёргарлик даражаси ҳамда урнатилган жадвалга қура доимий бўлган уқувчиларнинг гуруҳи билан машғулотлар олиб борилади. Дарс давомида уқитувчи томонидан қатта миқдордаги уқувчиларни бир вақтда уқитиш муқинлиги имкониятлари тугилади.

Таълим тугрисидаги қонун қабул қилинган яъни таълимнинг янги модели ишга тушган, инсоннинг ҳаётдан ўз ўрнини топиш жараёни тезланишди. Ҳар қандай одам ҳам усмирлик чоғида, эндигина вояга етиб келаётган даврида жамиятдан муносиб ўрнини топиш керак, мазкур таълим орқали аввало ана шу вазиятнинг олди олинади. Қолаверса, ёшларни муайян бир иқтисосга эга қилиб ҳаётга йуланма берилади. Дунёга умид билан қадам қўйиб келаётган навнихол инсон ҳаётидан муносиб ўрини топса,

турмушидан, такдиридан, ватанидан рози булиб яшайди умир буйи бунёдкорлик фаолияти билан машгул булади.

Бу гоят мухим ижтимоий - сиёсий аҳамиятга эга булган масаладир.

Маълумки, халк таълимининг асосий бугинини узлуксиз таълим тизими ташкил этади. Шу сабабли бу масалага алохида диққат - эътибор қаратиш барқарор. Шунинг учун ҳам умумтаълим дастурларини мактабгача тарбия, бошлангич, умумий таълим ва мактабдан ташқари таълим тарзида тузилган.

Хозирги кундаги мактабларда таълим тарбия ишларини ташкил қилишда:

- таълим тизимини тузилиш ва мазмун жиҳатдан ислох қилиш учун уқитувчиларни қайта тайёрлаш

- уқувчи ёшларни Ватанга садоқат юксак ахлоқ, маънавият ва маърифат, меҳнатга виждондан муносабатда булиш руҳида тарбиялаш;

- таълим муассаларини биринчи навбатда умумтаълим мактабларини давлат томонидан молиявий ва моддий-техникавий тулик таъминлаш меъёрларини ошириш ва унинг механизмини такомиллаштиришнинг долзарб масалалар ҳисобланади.

Мактабларни уқув ва техникавий асосини мустаҳкамлаш

Таълимнинг техник воситалари дарс самарадорлигини оширишнинг асосий омили булиб хизмат қилади. Информатикани, ҳисоблаш техникасини ҳар бир маълумотли киши, шунингдек, ҳар бир мактаб уқувчиси билиш керак.

Компьютер маориф соҳасида уқитиш воситаси:

- Педагогик бошқаришни тизими;

- Педагогик фаолиятининг илмий текширилиши тизими;

Йўналиши бўйича қўлланилади.

Уқув тарбия жараёнига компьютерлаштиришнинг чуқур таъсирини компьютерни кичик синфлардан уқитиш воситаси сифатида фойдаланилишида эришилади. Куйин синфлардан компьютерни қўлланишининг асосий максади дунёқарашини, умуммаданиятли характерга эга булмоғи лозим. У боланинг шахсини ва фикрланишини ривожлантиришига қаратилиши керак. Хусусан, бошлангич синф уқитувчиларида компьютер маданиятининг элементлари, яъни информатиканинг энг бошлангич тушунчалари, бўлимлари шакллантирилади. Компьютер бошлангич синф уқитувчиларини муסיкий ва эстетик таълим ва тарбиялашга ёрдам беради.

Бошлангич синфларда информатика ва ҳисоблаш техникаси асослари предметини алохида фан сифатида урганилмаса, бу туркумдаги дарсларни факультатив ва тугарак машгулотлари шаклида уюштириш мумкин. Мактаблардаги замонавий техникалардан яна бири микрокалькулятор ҳисобланади. Микрокалькуляторни ишлатишдан олдин уқувчи онгли равишда ҳар қандай масалаларни микрокалькуляторсиз ҳам ишлашни билиш керак. Бу микрокалькуляторлар ҳар бир партага жойлашган булиб, уқувчилар

масала мисолларни тезрок ишлаб, вақтдан ютишади ва бу орқали куп билимга эга буладилар. Хозирги давримизда билимли ёшлар шу шароитлар натижасида жуда купайиб бормокда. Президентимиз ҳам билимлийларни севади ва хурмат килади.

Укутувчи дарсни ташкил килар экан, укувчилар укув фаолиятини активлаштирувчи ижодий фикрлаш куникмаларини шакллантиришнинг мукобил режаларини амалга оширишни кузда тутмоги лозим. Дарсга бир мунча тарбиявитй талабалар куйилади. Хар бир дарс маълум даражада гоаявий йуналган аник тарбиявий вазифаларни бажариши, олинган илмий билимлар асосида дунё карашни, юкори ахлокий фазилатларни, эстетик дидни шакллантириб таълимни хат билан мустикал ахлокларни таъминлаши зарур. Укувчиларда билимга кизикишини, билимларни мустикал эгаллаш, куникмаларни карор тобтириши, ижодий ташаббускорликни кулаб-куватлаш, уларнинг тасаввурларини чукурлиги, ривожланиш даражасини хисобга олиш ҳам дарсга куйиладиган талаблардан хисобланади.

Дарсни ташкил этишда турли туман воситалардан, укув-техник компьютер, стационар ва динамик кургазмали куроллардан фойдаланиши кузда тутилади.

Дарсинг таркибий тузилишини урганилаётган материалнинг мазмунига, дарсда фойдаланиладиган таълимнинг усулари ва метотларига укувчиларнинг тайёрланиши ҳамда ривожланиши даражасига, укув жараёнида дарсинг урнига боглик булади.

Дарслар жуда ҳам турли-тумантаркибий тузилишларга эга булиб, дарсларни бир марта доимий равишда мавжуд буладиган куриниши тарзда ривожлантиришни ва узгартирмайдиган котиб колган намуна асосида утказавериш мумкин эмас. Хар бир дарс бошка дарслардан хатто улар битта фан, битта мавзу юзасидан тенг, ёнма-ён синфларда утказилганда, ҳам узига хос жихатларига кура фарк килиши керак. Замонавий дарслар учун узлаштириш, кисмларга ажратиш такрорлаш ва мустикамлаш, янги укув материални эгаллаш ҳамда уни амалий жихатдан куллаш килиш каби таркибий кисмларнинг узаро богкликлари характерлидир.

ТАЯНЧ ИБОРАЛАР

Таълим самарадорлиги, замонавий дарс, техника воситалари хисоблаш техникаси, информатика таълим тугрисидаги конун, микрокалькулятор.

НАЗОРАТ САВОЛЛАРИ :

1. Мактабларни техника билан жихозлаш таълим жараёнига кандай таъсир килади.
2. Хозирги кунда техника жараёнида кандай узгаришлар содир булмокда.
3. Мактабларда таълим-тарбия ишларини ташкил этишдаги долзарб муаммолар.
4. "Таълим тугрисидаги конун" дарс жараёнида кандай таъсир курсатади.
5. Мактабларни укув моддий техникавий асосини мустикамлашда рахбарнинг урни.

АДАБИЁТЛАР

1. И.Й.Турсунов, У.Н.Нишоналиева. Педагогика курси. Т. 1970 й.
2. "Педагогика" С.П.Баранова, Т. Укитувчи 1990 й.
3. Бошлангич таълим 1993 йил 5-6 сони
4. "Бошлангич таълим" 1996 йил 3 сони
5. Халк таълими 1995 йил 5 сон
6. И.А.Каримов Баркамол авлод орзуси. Тошкент 1999 йил